

TÜRKİYE’DE MEVDUAT BANKALARININ CAMELS ANALİZİ

Yrd. Doç. Dr. Aysel GÜNDOĞDU*

Özet

Çalışmanın amacı, 2015 yılı verilerine göre aktif büyüklük açısından Türkiye’nin en büyük 10 bankasının 2005-2015 yılları arasındaki finansal performansını CAMELS derecelendirme sistemine göre ölçmektir. Bankaların finansal performanslarının ölçümü birçok farklı yöntem ile yapılabilmektedir. Bu çalışmada finansal oranlar ile ölçülen, bankanın farklı yönlerden yeterliliğini ve kalitesini ölçen CAMELS yöntemi kullanılmıştır. 2008 küresel finansal krizinin Türk bankacılık sisteminde gösterdiği etkileri analiz etmek amacı ile 2005-2015 yıllarının verileri ile ölçüm yapılmıştır. Yapılan analizde 2005-2015 yılları arasında sırası ile Akbank, Garanti Bankası, Ziraat Bankası, Halkbank, İş Bankası ve Vakıflar Bankası’nın olumlu performans; buna karşın sırası ile Finansbank, Denizbank, TEB, Yapı ve Kredi Bankası’nın kötü performans sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Finansal Performans, CAMELS.

JEL Kodları: G18, G28.

THE CAMELS ANALYSIS OF TURKISH DEPOSIT BANKS

Abstract

The aim of study is to measure financial performance of the biggest 10 banks of Turkish banking system between 2005-2015 years according to the CAMELS rating system. The measurement of the financial performance of banks can be done in many different method. In this study, the CAMELS method is used which measures the adequacy and quality of the bank by financial ratios. In order to analyze the effects of the global financial crisis of 2008 on Turkish banking system, it was measured with the data of years 2005-2015. According to the results of analysis Akbank, Garanti Bank, Ziraat Bank, Halkbank, İş Bank and Vakıflar Bank have positive performance. However, Finansbank, Denizbank, TEB, Yapı ve Kredi Bank have been performing poorly.

Key Words: Banking, Financial Performance, CAMELS.

JEL Codes: G18, G28.

1. GİRİŞ

Bankacılık sistemi sürekli olarak denetlenmek zorunda olan bir faaliyet alanıdır. Ülke ekonomilerinin kredi taşıyıcı kuruluşları olan bankaların en küçük bir sorunda bile gündemde olmaları onlara verilen önemin göstergesidir. Küreselleşme ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte sınırları kalkan finansal piyasaların en önemli oyuncularını bankalardır. Bankalar, sadece ülkelerin kendi makroekonomik gelişmelerinde değil aynı zamanda uluslararası finansal gelişmelerde de kritik bir yere sahiptir. Bu denli önemli olan kuruluşların denetimi ve gözetimi için yeni yöntemler geliştirilmekte ve uygulanan yöntemler revize edilmektedir. Bunların başında Basel Kriterleri vardır. 1988 yılından beri ek düzenlemeler ve değişiklikler ile ülkelerin bankacılık sistemlerinin risk ilkelerini düzenleyen Basel kriterleri uluslararası düzeyde genel kabul görmüş ilkelerdir. Bankaların sürekli denetim altında tutulması isteği, uygulamada hem yerinde hem de uzaktan gözetimin bir arada yürütülmesini ortaya çıkarmıştır. Uzaktan gözetim faaliyetlerinde yaygın olarak CAMELS yöntemi kullanılmaktadır.

* İstanbul Medipol Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, agundogdu@medipol.edu.tr

2008 küresel finans krizi, tüm dünyadaki bankacılık sistemini etkilediği gibi Türk bankacılık sistemini de 2000-2001 krizleri kadar olmasa da nispeten etkilemiştir. Buradaki “nispeten” ifadesi, daha önce yaşanan ağır bir bankacılık krizinden sonra alınan önlemler ve yapılan düzenlemeler ile küresel finans krizine daha hazırlıklı yakalanmış olduğumuzu belirtmek içindir. 2005 yılında yürürlüğe giren 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve ek düzenlemeler ile birlikte Türk bankacılık sistemi daha sağlam bir yasal zemine sahip olmuştur.(Gündoğdu; 2015:168) Çalışma, söz konusu düzenlemelerin bankaların performansını da etkilediği varsayımı üzerine kurulmuştur. Bu sebeple, bu çalışma ile 2005 yılından sonraki düzenlemeler ile küresel krize kadar olan süreçte, küresel kriz döneminde ve krizin ilk aşamalarından sonra Türk bankacılık sisteminin finansal performansını ölçme amaçlanmıştır. Çalışmanın ilk kısmında yerli ve yabancı literatürde bankaların finansal performansını CAMELS derecelendirme sistemine göre ölçen makaleler taranmış, makalelerin kısıtları ve sonuçlarına yer verilmiştir. İkinci kısımda CAMELS derecelendirme sistemi kısaca anlatılmış ve son bölümde ise Türkiye’de aktif büyüklüğe göre en büyük ilk 10 bankanın CAMELS analizi yapılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

CAMELS derecelendirme sistemi, küresel finans otoriteleri tarafından kullanılan uzaktan gözetim aracıdır. CAMELS sisteminin genel kabul görmüş olması bankaların performansını ölçmede başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Akademik çalışmalarda da hem yabancı hem de yerli literatürde bankaların çeşitli dönemlerdeki finansal performanslarını ölçmeye yönelik çalışmalar mevcuttur. Belli başlı çalışmaların kısıtları ve sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

Derviz ve Podpiera (2004) makalelerinde Çek Cumhuriyeti’nin bankacılık sistemini CAMELS ve S&P derecelendirme sistemlerine göre sınımladılar. İncelemenin sonuçlarına göre; sermaye yeterliliği, toplam borçlar / toplam aktifler, riske maruz değer oranları CAMELS ve S&P içerisinde en önemli oranlardır. Nimalathasan (2008) çalışmasında 1999-2006 yılları arasında Bangladeş bankacılık sistemindeki 48 bankanın finansal performansını ölçmüştür. Analizin sonuçlarına göre; Bangladeş’te 3 banka çok güçlü, 31 banka yeteri kadar güçlü, 7 banka makul düzeyde güçlü, 5 banka sınırlı güçlü, 2 banka ise güçsüz olarak nitelendirilmiştir.

Dash ve Das (2009) Hindistan’da faaliyet gösteren kamu, özel ve yabancı sermayeli bankaların finansal performansını CAMELS yöntemi ile ölçmüşlerdir. Analizin sonucuna göre, Hindistan’da 2003-2008 yılları arasında özel ve yabancı sermayeli bankalar kamu bankalarına göre daha iyi finansal performans göstermiştir. Kaur (2015) ise çalışmasında Hindistan bankacılık sisteminin finansal performansını CAMELS yöntemi ile incelemiştir. Çalışmanın sonucuna göre; personel başına kar, sermaye yeterliliği, toplam yatırımlar/ toplam varlıklar oranları bankaların finansal performansını en çok etkileyen oranlardır.

Christopoulos vd. (2011) Lehman Brothers yatırım bankasının 2003-2007 yılları arasındaki finansal performansını CAMELS yöntemi ile incelemiştir. İnceleme sonucunda, beklendiği üzere Lehman Brothers’ın kötü ve şüpheli bir kredi yönetimi olduğu ortaya çıkmıştır. Roman ve Şargu (2013) çalışmalarında Romanya’daki 15 ticari bankanın CAMELS yöntemine göre finansal performansını ölçmüşlerdir. İncelenen bankaların yönetim kalitesi ve karlılık açısından iyi olduğu ancak likidite açısından yeterli olmadığı ortaya konulmuştur. Çağır ve Mukhtarov (2014) makalelerinde 2007-2010 döneminde Azerbaycan’da faaliyette bulunan yerli ve yabancı sermayeli bankalarda CAMELS analizini uygulamışlardır. Çalışma sonuçlarına göre yerli sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalara oranla daha kötü bir performans sergilediği görülmektedir.

Türk bankacılık sisteminin CAMELS sistemine göre analiz edilmesine yönelik çalışmalar ise şu şekildedir:

Kaya (2001) çalışmasında Türk bankacılık sistemindeki bankalar aktif büyüklüklerine göre CAMELS performansları ilişkilendirilerek değerlendirmiştir. Analiz sonuçlarına göre, oluşturulan CAMELS sisteminin bileşenlerinin 2000 yılında 1997 yılına göre kötüleştiği görülmektedir. Bankaların aktif büyüklüklerine göre oluşturulan grup bazında CAMELS performansları

değerlendirildiğinde; 1997 yılında aktif büyüklüğüne göre küçük bankaların daha iyi performans gösterdiği, ancak, bu yapının 2000 yılında büyük bankalar lehine değiştiği görülmektedir.

Çınko ve Avcı (2008) çalışmalarında finansal oranlar kullanarak temsili CAMELS dereceleri ve bileşenleri 1996-2000 yılları için hesaplanmışlardır. CAMELS bileşenlerini oluşturan mali oranlar yardımıyla 2001 yılında TMSF'ye devredilen bankalar diskriminant analizi, lojistik regresyon ve yapay sinir ağları modelleri kullanılarak tahmin edilmeye çalışılmıştır. Bulgular, bir bankanın TMSF'ye devrinin temsili CAMELS oranları kullanılarak tahmin edilebilmesinin mümkün olmadığını göstermiştir.

Sakarya (2010) makalesinde hisse senetleri İMKB'de işlem gören yerli ve yabancı sermayeli bankaların performanslarını CAMELS yöntemine göre analiz etmiştir. Çalışmanın sonucunda; bankalarda sermaye yeterliliği daha yüksek, yabancı bankalarda varlık kalitesi daha yüksek, yerli bankaların daha likit olduğu, piyasa risklerine karşı yabancı bankaların daha hassas oldukları ortaya çıkmıştır. Aytekin ve Sakarya (2013) ise hisse senetleri Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören mevduat bankalarının performansları CAMELS yöntemi ile değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda mevduat bankalarının performans puanlarının yerel kriz dönemi ile küresel kriz döneminde genel olarak dalgalanma gösterdiği tespit edilmiştir.

Arıçelik (2010) yüksek lisans tezinde CAMELS yöntemi ile Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 13 ticari bankanın performans ölçmüştür. 2002-2009 döneminde en fazla performans artışı gösteren bileşenler aktif kalitesi, yönetim kalitesi ve likidite bileşenleri olmuştur. Bu dönemde performansında belirgin bir değişim görülmeyen bileşen ise piyasa riskine duyarlılık bileşenidir.

Şen ve Solak (2011) çalışmalarında 1995-2008 yılları arasında faaliyet gösteren bankaların finansal performansını incelemişlerdir. Çalışmanın sonucuna göre 2001 krizi sonrası Türkiye'de ticari bankalarda önemli bir iyileşme görülmüştür. Söz konusu iyileşme kamu bankalarında daha fazla olmakla birlikte yabancı bankalarda karlılık ve sermaye yeterliliğinde bozulmalar görülmüştür. Kandemir ve Arıcı (2013) ise çalışmalarında Türkiye'de faaliyet gösteren mevduat bankalarını mülkiyet yapılarına göre gruplandırarak 2001-2010 yılları arasındaki performanslarını analiz etmişlerdir. Yapılan analiz sonucunda 2001 bankacılık krizi sonrasında mevduat bankalarının yüksek sermaye yeterlilik ve likidite oranlarına sahip oldukları ve dolayısıyla olası krizlere karşı oldukça temkinli hareket ettikleri görülmüştür.

Abdullayev (2013) makalesinde Türk bankacılık sistemindeki bankaların 2005-2008 yılları arasında gösterdikleri finansal performansı CAMELS yöntemi ile ölçmüştür. Çalışmanın sonucuna göre, mevduat bankaları 2005-2008 seneleri arasında sürekli iyileşen bir trend izlemiştir. Dinçer vd. (2015) Türkiye'de mevduat bankalarının CAMELS oranları ile kredi derecelendir oranları arasındaki ilişkiyi sınamışlardır. 20 mevduat bankasının 21 farklı finansal oran ile ölçüm yapıldığı çalışmanın sonucuna göre varlık kalitesi, yönetim kalitesi ve piyasa riskine duyarlılık oranları bankaların kredi derecelendirmesi etkili iken sermaye yeterliliği ve karlılık oranları etkili değildir.

Ege vd. (2015) çalışmalarında CAMELS analiz yöntemi ile 2002-2010 dönemine ilişkin veriler ile Türk bankacılık sisteminde yer alan kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının mali durumlarını incelemişlerdir. Bulgulara göre; sermaye yeterliliği, piyasa risklerine duyarlılık ve yönetim yeterliliği açısından kamu sermayeli mevduat bankalarının; karlılık açısından özel sermayeli mevduat bankalarının; aktif kalitesi ve likidite açısından ise yabancı sermayeli mevduat bankalarının diğer banka gruplarına göre daha iyi durumda oldukları tespit edilmiştir.

Gümüş ve Nalbantoğlu (2015) CAMELS analiz yöntemiyle Türk bankacılık sektörünün 2002-2013 yılları arasındaki performansı kamu, yerli özel, yabancı ve katılım bankaları olarak ayrılan dört grupta karşılaştırmalı olarak değerlendirmişlerdir. Çalışmanın sonucunda; 2001 ekonomik krizi sonrası kurulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun kontrolü altında bankaların bilançolarında düzelme ve güçlenme görülmüştür.

Coşkun ve Karğın (2016) Türkiye’de gerçekleşen üç sınır ötesi banka satın almasının söz konusu bankaların finansal performanslarına olan etkileri CAMELS analizi ile incelenmiştir. Analiz bulguları satın alınma sonrası dönemde yabancı bankalar tarafından satın alınan üç bankanın performansında azalış gerçekleştiği yönündedir.

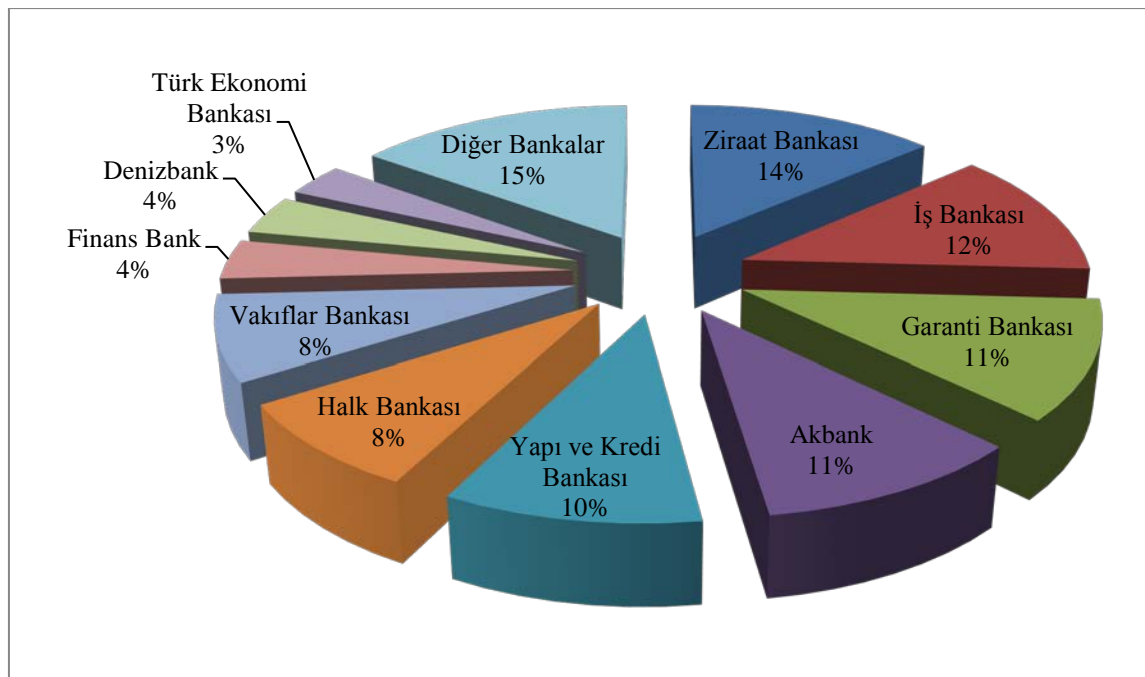
Güney ve Iğın (2016) çalışmalarında 2002-2012 dönemi itibariyle CAMELS modeli ile 2001 ve 2008 finansal krizlerinin mevduat bankalarına yansımalarını incelemişlerdir. Analiz sonucunda; incelenen dönemde yabancı sermayeli mevduat bankalarının performansı en iyi olan ve özel sermayeli mevduat bankalarının performansı en düşük olan grup olduğu tespit edilmiştir. Mevduat bankalarının 2001 krizinden sonra yüksek sermaye yeterlilik ve likidite oranlarına sahip olmalarından dolayı krizlere karşı tedbirli oldukları ve 2008 küresel ekonomik krizini sektörel paralel olarak ufak sıyrıklarla atlattığına başarıları sonucuna ulaşmıştır.

3. Türkiye’de En Büyük İlk 10 Bankanın CAMELS Analizi

3.1. Araştırmanın Kapsamı ve Amacı

Çalışmanın amacı, 2015 yılı verilerine göre aktif büyüklük açısından Türkiye’nin en büyük 10 bankasının 2005-2015 yılları arasındaki finansal performansını CAMELS derecelendirme sistemine göre ölçmektir. Özellikle 2008 küresel krizinin Türk bankacılık sistemi üzerindeki finansal performans etkilerini incelemek amacı ile 2005-2015 dönemi tercih edilmiştir. Kriz öncesi, kriz sürecinde ve kriz sonrası etkilerin bir arada görülebilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Türkiye Bankalar Birliği’nin herkese açık nitelikteki istatistik raporlarındaki veriler kullanılmıştır. Grafik 1’de 2015/12 dönemi verilerine göre Türk bankacılık sisteminde bankaların aktif büyüklüğüne göre yüzdelerine yer verilmiştir. Türk bankacılık sisteminde aktif büyüklük sıralamasına bakıldığında ilk 10 bankanın toplam sektör içerisindeki payının %85 olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmada en büyük aktif büyüklüğe sahip olan ilk 10 banka baz alınmıştır. Bu bankalar aktif büyüklük sırasına göre; Ziraat Bankası, İş Bankası, Garanti Bankası, Akbank, Yapı ve Kredi Bankası, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, Finansbank, Denizbank ve Türk Ekonomi Bankası’dır.

Grafik 1: Türk Bankacılık Sisteminde Bankaların Aktif Büyüklüğüne Göre Yüzdeleri (2015/12 Dönemi Verilerine Göre)

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, İstatistiki Raporlar, <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (20.10.2016)

3.2. Araştırmanın Kısıtları

Her ampirik çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da bir takım kısıtlar bulunmaktadır. Çalışmaya dahil edilen bankalar, Türk bankacılık sisteminde en büyük aktif büyüklüğe sahip olan ilk 10 bankadır. Bu bankalar, Türk bankacılık sisteminin toplam aktiflerinin %85'ini oluşturduğu için çalışmanın amacına ulaşmasında yeterli görülmüştür. Çalışmada yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular 2005-2015 dönemini kapsamaktadır. Bu nedenle analizin sonuçları hem incelenen bankalar hem de ilgili dönem çerçevesinde yorumlanmalıdır. 2005-2015 döneminde elde edilen bulgular, incelenen bankaların ileri dönemlerdeki finansal performansı hakkında yorum yapma imkanı vermemektedir.

3.3. Araştırmanın Metodolojisi

Çalışmanın yöntemi, finansal yönetimin temelini oluşturan oran analizi ile matematiksel hesaplamaların birleşiminden oluşan CAMELS derecelendirme yöntemidir.

CAMELS derecelendirme sistemi, ilk olarak 1979 yılında, Federal Mali Kurumlar İnceleme Komitesi tarafından bir inceleme yöntemi olarak benimsenmiştir. CAMELS, bir bankanın finansal, yönetsel ve operasyonel yönden zayıf ve güçlü yönlerini belirlemektedir. CAMELS derecelendirme sisteminin amacı tüm finansal kuruluşların kapsamlı ve standart bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak ve finansal zayıflık gösteren kuruluşları ayırt etmektir. (FED, 1996) 1997 yılına kadar 5 bileşen ile kullanılan sisteme, “S” piyasa risklerine duyarlılık bileşeni de eklenmiştir. CAMELS, genel kabul görmüş bir derecelendirme sistemi olup ülkemizde de BDDK tarafından kullanılmaktadır.

CAMELS, 6 farklı bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenlere aşağıdaki Tablo 1’de yer verilmiştir. Tablodan da görüleceği üzere, CAMELS derecelendirme sistemi bir bankanın altı farklı açıdan yeterliliğini ölçmekte ve risklerini sürece dahil etmektedir.

Tablo 1: CAMELS Bileşenlerinin Dayandığı Unsurlar

C (Capital Adequacy) - Sermaye Yeterliliği	A (Asset Quality) - Aktif Kalitesi
Aktiflerin yapısı ve büyüklüğü	Aktif büyüklüğü
Bilanço yapısı	Vadesi geçmiş ve yeniden yapılandırılan krediler
Faaliyetlerin bankaya riskleri	Aktiflerin yönetilebilirliği
Aktiflerin ve sermayenin gelişimi	Büyük kredilerin yoğunluğu
Kazançların performansı ve karın dağılımı	Kredi portföy yönetimi, iç kontrol, yönetim bilgi sistemi
Sermaye yeterliliği	Sorunlu krediler ile ilgili kredi kayıp karşılıkları
Sermaye piyasalarına erişim	Kredi hacminin bankanın kapasitesine göre artması
Yukarıda anılan tüm faktörlerin yönetilebilirliği	
M (Management) - Yönetim Kalitesi	E (Earnings) - Kazançlar
Faaliyetlerin izlenmesi ve desteklenmesinde yönetimin kalitesi	Potansiyel kayıpları karşılamak için yeterli kazanç
Yazılı kurallar, risk izleme sistemi, raporlama ve düzenlemelerin gelişimi	Net gelir kompozisyonu

İç ve dış denetimin varlığı	Faaliyetlerin gider seviyesi
İş tanımları ve tazminat politikaları	Menkul kıymet işlemleri, yüksek riskli faaliyetler
Bankanın tüm performansı ve risk profiline etkisi	Geleneksel olmayan ve operasyonel kaynaklar
	Gelir ve giderlerin bütçe, plan ve denetimi
	Karşılıkların yeterliliği
	Piyasa riskine karşı maruz kalma, örneğin; faiz oranı değişimleri, döviz kurları
L (Liquidity) Likidite Durumu	S (Sensitivity to Market Risk) Piyasa Riskine Duyarlılık
Likit varlıklar ve büyüklüğü	Banka faaliyetlerinin niteliği
Mevduat kredi talebinde oynaklık	Döviz bağımlılık
Varlık ve yükümlülüklerin faiz oranları ve vadeleri	Bankanın duran varlıklarının değerindeki değişiklikler
Para piyasası ve diğer fon kaynaklarına erişim	Gayrimenkul varlıklarının önemi
Finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi	Piyasa risklerinin tanımlanması, ölçülmesi ve denetleme yeteneği
Kısa vadeli finansman için bankalar arası piyasalara güven	
Bütçe, plan ve denetimin yönetilebilirliği	
Acil eylem planı	

Kaynak: USAID-Funded Economic Governance II Project, http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pnadq079.pdf, (13.11.2016)

Çalışmada incelenen bankaların 2005-2015 yılları arasındaki CAMELS oranlarının hesaplanmasında izlenen adımlar detaylı bir şekilde aşağıdaki Tablo 3'te yer almaktadır. Tabloda da görüleceği üzere, çalışmanın ilk adımı kullanılacak kısıtlar (yıllar, bankalar, finansal oranlar) çerçevesinde veri setinin oluşturulmasıdır. Sonraki adımlar; referans, endeks ve sapma değerlerinin hesaplanmasıdır. Bulunan sapma değerinin ağırlıklandırılması, ağırlıklandırılan değerlerin toplanması ile CAMELS değerleri bulunur.

Tablo 3: CAMELS Oranının Hesaplanmasında İzlenen Adımlar

İzlenen Adımlar	Yapılan İşlem
1. Adım: Veri Setinin Oluşturulması	Çalışmada incelenen 10 bankanın 2005-2015 yıllarına ait 6 grup 29 adet finansal orandan oluşan veri seti oluşturulur.
2. Adım: Referans Değerinin Hesaplanması	Her yıl için 10 bankanın 29 adet finansal oranı ayrı ayrı analiz edilir. Böylelikle, her yıl için oluşturulan toplam 290 (10 adet banka * 29 adet finansal oran) finansal oranın aritmetik ortalaması alınır.
3. Adım: Endeks Değerinin Hesaplanması	Her yıl için hesaplanan referans değerinin, her bankanın o yıla ait değerine bölünmesi ile endeks değeri bulunur. (Referans Değeri / Banka Değeri)*100 şeklinde hesaplanır.
4. Adım: Sapma Değerinin Hesaplanması	Çalışmada kullanılan 29 adet finansal oranın (+) ya da (-) yönleri bulunmaktadır. Eğer; finansal oranın yönü (+) ise (Endeks Değeri -100) ; (-) ise (100- Endeks Değeri) şeklinde sapma değerler bulunur.

5. Adım: Sapma Değerinin Ağırlıklandırılması	Bulunan her sapma değer, söz konusu finansal oranın grup içerisindeki ağırlığına bölünmektedir. Böylece, sapma değerlerin ağırlıklandırılmış hali hesaplanır.
6. Adım: Ağırlıklı Sapma Değerlerinin Toplanması	5. adımda bulunan ağırlıklandırılmış sapma değerler her grup bazında (C.A.M.E.L.S.) toplanarak hesaplanır.
7. Adım: Toplam Ağırlıklı Sapma Değerlerinin Grup Bazında Ağırlıklandırılması	Toplam ağırlıklı sapma değerler ile grup ağırlıkları çarpılır.
8. Adım: CAMELS Değerlerinin Bulunması	7. adımda bulunan grup bazındaki toplam 6 adet ağırlıklı sapma değerler toplanır. Bulunan Değer CAMELS değerleridir.

Kaynak: Yazar

Bankaların hesaplanan CAMELS notu da yine 1 ila 5 arasındadır. Buna göre; (Kaya, 2011:1)

- “1” her yönden güçlü bankaları (bankanın CAMELS’i oluşturan her bir bileşen için notu 1 ya da 2 olmalı),
- “2” genel olarak güçlü bankaları (her bir bileşen değeri 3’den kötü olmamalı),
- “3” Bankanın performansı ile ilgili problemler olduğunu, tatminkar bir yapıda çalışmadığını ve olası şoklara karşı yeterince dayanıklı olmadığını ve denetçilerin sorunlu alanlara eğilmesi gerektiğini,
- “4” genel olarak ciddi problemleri olan ve finansal/yönetimsel bozulmaların yaşandığı ve dolayısıyla performansı kötü olan bankaları,
- 5” Çok ciddi mali/yönetimsel problemleri olup, yüksek batma riski taşıyan bankaları, temsil etmektedir.

3.4. Çalışmanın Analizi ve Bulguları

Tablo 3’te verilen 8 adım, bu kısımda tek tek gösterilmiştir. İlk adım; çalışmanın kısıtlarına göre belirlenen finansal oranların CAMELS derecelendirme yöntemine göre sınıflandırılmasıdır. Söz konusu finansal oranlar, 6 grupta toplam 29 finansal orandan oluşmaktadır. İşletmelerin finansal yönetimi için önemli kabul edilen finansal oranlardan seçilen 29 finansal oranın verileri, Türkiye Bankalar Birliği resmi web sitesindeki istatistiki raporlardan edinilmiştir. Aşağıdaki Tablo 4’te çalışmada kullanılan finansal oranların gruplara göre ayrılışı, oranların kısa adları, finansal oranların finansal performansa etkisinin olumlu ya da olumsuz olduğunu gösteren ilişkinin yönü ve finansal oranlara verilen yüzdesel ağırlıklara yer verilmiştir. Yüzdesel ağırlıklar, sübjektiftir. Çalışmayı yapan kişi ya da kuruluşun finansal oran bileşenlerini değerlendirerek ağırlıklandırabilir. Bu çalışmada bileşenler şu şekilde ağırlıklandırılmıştır: sermaye yeterliliği %20, aktif kalitesi %20, yönetim kalitesi %15, karlılık %15, likidite %15, piyasa riskine duyarlılık %15. Her bir bileşenin finansal oranları ise kendi içinde eşit olarak ağırlıklandırılmıştır.

Tablo 4’te çalışmada kullanılan finansal oranların ilişki yönlerine yer verilmiştir. Finansal oran ile oranın ait olduğu bileşen arasındaki ilişkinin yönü olumlu/olumsuz (+/-) şeklinde göstermektedir. Örneğin sermaye yeterlilik oranı (SYSR) artarsa bankanın sermaye yeterliliği artar. Diğer bir ifade ile sermaye yeterliliği oranı ile sermaye bileşeni arasındaki ilişki pozitif yönlüdür. Buna karşılık bilanço içi döviz pozisyonu / özkaynaklar oranı (DPOZ) arttıkça bankanın sermaye yeterliliği düşecektir. Diğer bir ifade ile DPOZ oranı ile bileşen arasındaki ilişki negatif yönlüdür.

Tablo 4: Çalışmada Kullanılan Finansal Oranlar ve Ağırlıkları

CAMELS Oranları	Oranların Kısa Adı	İlişkinin Yönü	Ağırlık (%)
C			20
Sermaye Yeterlilik Rasyosu	SYSR	+	20

Özkaynaklar / Toplam Aktifler	OZTA	+	20
Net Dönem Karı/ Toplam Aktifler	ROA	+	20
Bilanço içi Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	DPOZ	-	20
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	OZMV	+	20
A			20
Finansal Varlıklar (Net) / Toplam Aktifler	FVTA	-	20
Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler	TKRDTA	-	20
Takipteki Krediler (net) / Toplam Krediler ve Alacaklar	TAKTKA	-	20
Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Mevduat	TKRDTM	+	20
Tüketici Kredileri / Toplam Krediler ve Alacaklar	TUKTKA	-	20
M			15
Şube Başına Net Kar	SBNK	+	20
Şube Başına Toplam Aktif	SBTA	+	20
(Personel Gideri + Kıdem Tazminatı) / Toplam Aktifler	PDKTTA	-	20
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	PGDFG	-	20
Toplam Faaliyet Gelirleri / Toplam Aktifler	TFGTA	+	20
E			15
Net Dönem Karı (Zararı) / Toplam Aktifler	NDKTA	+	20
Net Dönem Karı (Zararı) / Özkaynaklar	ROA	+	20
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	VOKTA	+	20
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	NDKOS	+	20
Toplam Gelirler/Toplam Giderler	TGLTGD	+	20
L			15
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	LATA	+	20
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	LAKVY	+	20
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	TPLATA	+	20
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	LAMMDK	+	20
YP Likit Aktifler / YP Pasifler	YPLAYPP	+	20
S			15
Faiz Gelirleri / Toplam Aktifler	FGLTA	+	25
Yabancı Para Aktifler / Yabancı Para Pasifler	YPAYPP	+	25
Faiz Giderleri / Toplam Giderler	FGTG	-	25
Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Aktifler	FDGLTA	+	25

Kaynak: Yazar

CAMELS puanının hesaplanmasında izlenen ikinci adım olan referans değerlerinin hesaplanması işlemi aşağıdaki Tablo 5'te gösterilmiştir. Çalışmada 2005-2015 yılları arasında incelenen 10 banka bulunmaktadır. Tablo 5'te gösterilen değerler 2015 yılına aittir. Burada, tüm bankalar için bulunan

finansal oranların aritmetik ortalaması alınır. Her yıl için 10 bankanın 29 adet finansal oranı ayrı ayrı analiz edilir.

Tablo 5: 2015 Yılı için Referans Değerinin Bulunması

Oranlar	Ziraat	İş	Akbank	Halk	Finans	Deniz	Vakıf	YKredi	TEB	Garanti	Referans D.
C											
SYSR	15,08	15,65	14,58	13,83	15,40	16,07	14,52	13,81	13,94	15,03	14,79
OZTA	10,42	11,62	11,37	10,35	10,53	9,82	9,17	10,48	9,67	12,18	10,56
ROA	1,70	1,12	1,28	1,23	0,82	0,91	1,06	0,84	1,23	1,34	1,15
DPOZ	7,94	67,98	43,25	15,12	178,13	138,22	21,91	66,79	130,36	43,14	71,28
OZMV	12,12	14,43	13,56	12,01	7,00	12,58	11,05	13,39	11,87	15,22	12,32
A											
FVTA	21,42	16,70	23,65	15,00	17,17	15,30	13,85	14,46	7,26	17,62	16,24
TKRDTA	61,69	64,53	60,37	67,51	66,75	60,97	67,66	67,51	73,95	62,57	65,35
TAKTKA	1,68	0,50	0,10	0,75	1,30	1,42	0,65	1,01	0,76	0,53	0,87
TKRDTM	0,47	115,69	102,03	103,77	117,83	110,22	112,61	117,23	119,86	112,95	101,26
TUKTKA	26,94	26,14	27,91	21,14	37,80	31,89	29,58	29,39	28,19	33,05	29,20
M											
SBNK	2,85	2,24	3,32	2,44	1,10	1,10	2,10	1,86	1,66	3,48	2,21
SBTA	167,13	200,23	260,32	197,82	133,53	121,71	198,86	220,37	135,26	259,53	189,48
PDKTTA	0,69	0,96	0,68	0,85	1,23	1,31	0,77	0,82	1,26	0,89	0,95
PGDFG	39,66	40,90	37,82	43,58	38,06	46,32	38,24	37,34	41,92	37,66	40,15
TFGTA	4,36	4,41	4,41	4,07	5,61	4,67	4,16	4,24	5,35	4,72	4,60
E											
NDKTA	1,70	1,12	1,28	1,23	0,82	0,91	1,06	0,84	1,23	1,34	1,15
ROA	16,36	9,62	11,22	11,92	7,82	9,22	11,51	8,06	12,68	11,00	10,94
VOKTA	2,17	1,37	1,63	1,52	1,05	1,03	1,35	1,08	1,10	1,69	1,40
NDKOS	103,25	68,50	74,87	185,23	23,53	41,99	77,20	42,80	40,03	81,11	73,85
TGLTGD	147,69	135,32	150,73	136,21	132,45	125,94	134,09	134,26	132,46	143,57	137,27
L											
LATA	31,60	27,43	33,01	19,88	20,90	28,28	24,26	24,11	22,33	23,37	25,52
LAKVY	51,21	53,07	61,31	37,59	40,07	51,35	44,37	46,52	37,72	46,02	46,92
TPLATA	15,74	12,66	10,28	6,24	8,80	12,48	8,39	10,78	8,96	9,10	10,34

LAMMD K	36,77	34,05	39,40	23,08	28,36	36,24	29,24	30,82	27,39	29,19	31,46
YPLAYP P	46,15	31,63	44,16	36,25	27,73	35,54	41,68	28,50	33,55	29,43	35,46
S											
FGLTA	7,28	3,70	6,49	7,27	8,86	8,08	7,45	6,94	8,64	6,85	7,16
YPAYPP	97,59	83,09	90,45	95,84	57,06	69,48	94,73	85,04	68,34	89,16	83,08
FGTG	68,91	61,75	65,24	69,62	57,15	60,65	69,28	63,72	59,55	58,16	63,40
FDGLTA	0,89	1,15	1,29	1,06	1,01	0,92	1,16	1,14	1,08	1,09	1,08

Kaynak: Yazar

Tablo 5'te 2015 yılı için bulunan referans değerleri diğer tüm yıllar için de aynı şekilde hesaplanmış, aşağıdaki Tablo 6'da 2005-2015 yılları için hesaplanan referans değerlere yer verilmiştir.

Tablo 6: 2005-2015 Yılları için Bulunan Referans Değerleri

Oranlar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
C											
SYSR	23,14	20,88	17,04	16,50	18,92	17,10	15,30	16,95	14,46	15,23	14,79
OZTA	11,01	10,27	11,09	10,14	11,72	11,91	10,95	12,33	10,39	10,74	10,56
ROA	0,65	2,28	2,32	1,65	2,34	2,22	1,70	1,73	1,44	1,26	1,15
DPOZ	48,91	58,25	56,05	50,22	51,06	44,11	54,15	41,92	69,80	70,94	71,28
OZMV	13,32	12,35	13,85	12,51	15,23	14,02	12,75	14,85	12,19	12,51	12,32
A											
FVTA	33,07	31,68	28,77	27,09	31,95	29,55	24,68	21,61	18,62	17,46	16,24
TKRDTA	41,37	47,79	53,12	54,73	51,29	56,30	59,48	60,55	62,86	64,52	65,35
TAKTKA	0,67	0,44	0,51	0,77	1,03	0,69	0,66	0,97	0,81	0,86	0,87
TKRDTM	67,44	73,80	83,49	86,20	80,23	87,77	95,99	98,32	103,98	109,45	101,26
TUKTKA	29,39	31,05	33,39	32,48	36,06	35,71	36,62	37,18	35,55	32,02	29,20
M											
SBNK	0,50	1,63	1,87	1,38	2,13	2,27	1,96	2,18	2,15	2,08	2,21
SBTA	65,16	73,88	76,07	80,29	88,30	99,64	114,27	123,72	142,59	160,21	189,48
PDKTTA	1,43	1,32	1,43	1,40	1,33	1,22	1,13	1,10	1,03	1,00	0,95
PGDFG	41,16	43,48	45,49	44,95	45,23	44,06	44,27	42,47	42,41	41,67	40,15
TFGTA	6,96	6,75	6,88	6,25	7,41	6,24	5,23	5,73	5,18	4,87	4,60
E											
NDKTA	0,65	2,28	2,32	1,65	2,34	2,22	1,70	1,73	1,44	1,26	1,15
ROA	-0,66	22,03	21,09	16,89	20,55	18,97	15,66	14,11	13,81	11,62	10,94
VOKTA	1,40	2,88	2,84	2,06	2,84	2,70	2,05	2,21	1,74	1,59	1,40
NDKOS	16,97	65,92	60,85	45,21	72,52	74,83	69,79	80,72	82,07	81,97	73,85
TGLTGD	135,74	136,64	134,61	129,75	156,21	154,38	142,55	147,87	150,22	141,30	137,27

L												
LATA	38,98	37,65	34,28	24,82	31,00	30,69	29,20	30,29	27,34	26,50	25,52	
LAKVY	82,42	62,00	57,08	42,27	51,13	51,58	50,74	53,98	50,62	48,86	46,92	
TPLATA	21,43	19,19	20,95	13,65	21,21	22,29	18,64	17,01	12,36	12,15	10,34	
LAMMDK	50,06	47,47	41,67	29,94	38,04	37,65	35,70	38,06	33,61	32,69	31,46	
YPLAYPP	46,66	48,57	42,16	33,21	31,57	28,47	30,95	39,26	38,33	36,04	35,46	
S												
FGLTA	10,32	10,87	12,06	11,80	10,32	7,77	7,43	8,14	6,61	7,09	7,16	
YPAYPP	87,28	86,79	85,31	87,91	83,77	84,10	83,42	84,82	82,70	82,33	83,08	
FGTG	62,22	69,31	71,40	71,95	65,06	59,59	63,10	64,48	58,49	62,85	63,40	
FDGLTA	2,40	2,54	2,29	1,85	1,93	2,02	1,69	1,67	1,55	1,37	1,08	

Kaynak: Yazar

İkinci adımdan sonraki tüm adımlar aşağıdaki Tablo 7’de yer almaktadır. Tabloda yer alan banka değeri; bankanın hesaplanan yıla ait ilgili finansal oranını ifade etmektedir. Endeks değeri ise, hesaplanan referans değerinin, her bankanın o yıla ait değerine bölünmesi ile bulunur. Çalışmada kullanılan 29 adet finansal oranın (+) ya da (-) yönleri bulunmaktadır. Eğer; finansal oranın yönü (+) ise (Endeks Değeri -100) ; (-) ise (100- Endeks Değeri) şeklinde sapma değerler bulunur. Bulunan her sapma değer, söz konusu finansal oranın grup içerisindeki ağırlığına bölünmektedir. Böylece, sapma değerlerin ağırlıklandırılmış hali hesaplanır. bulunan ağırlıklandırılmış sapma değerler her grup bazında (C.A.M.E.L.S.) toplanarak hesaplanır. Toplam ağırlıklı sapma değerler ile grup ağırlıkları çarpılır. Son işlemde ise grup bazındaki toplam 6 adet ağırlıklı sapma değerler toplanır. Bulunan değerler; CAMELS değerleridir.

Tablo 7: 2015 Yılı için Ziraat Bankası’nın CAMELS Puanının Hesaplanması

Oranlar	İlişkinin Yönü	Ağırlık (%)	Referans Değer	Banka Değeri	Endeks Değeri	Sapma Değeri	Ağırlıklı Değerler	CAMELS Puanı
C		20					27,14	
SYSR	+	20	14,79	15,1	101,92	1,92	0,38	
OZTA	+	20	10,56	10,4	98,65	-1,35	-0,27	
ROA	+	20	1,15	1,7	147,91	47,91	9,58	
DPOZ	-	20	71,28	7,9	11,13	88,87	17,77	
OZMV	+	20	12,32	12,1	98,34	-1,66	-0,33	
A		20					-42,26	
FVTA	-	20	16,24	21,4	131,88	-31,88	-6,38	
TKRDTA	-	20	65,35	61,7	94,39	5,61	1,12	
TAKTKA	-	20	0,87	1,7	193,23	-93,23	-18,65	
TKRDTM	+	20	101,26	0,5	0,46	-99,54	-19,91	
TUKTKA	-	20	29,20	26,9	92,26	7,74	1,55	
M		15					7,95	
SBNK	+	20	2,21	3	128,67	28,67	5,73	
SBTA	+	20	189,48	167	88,21	-11,79	-2,36	

PDKTTA	-	20	0,95	0,7	73,02	26,98	5,40	7,85
PGDFG	-	20	40,15	39,7	98,78	1,22	0,24	
TFGTA	+	20	4,60	4,4	94,69	-5,31	-1,06	
E		15					39,94	
NDKTA	+	20	1,15	1,7	147,91	47,91	9,58	
ROA	+	20	10,94	16,4	149,57	49,57	9,91	
VOKTA	+	20	1,40	2,2	154,81	54,81	10,96	
NDKOS	+	20	73,85	103,2	139,81	39,81	7,96	
TGLTGD	+	20	137,27	147,7	107,59	7,59	1,52	
L		15					26,45	
LATA	+	20	25,52	31,6	123,85	23,85	4,77	
LAKVY	+	20	46,92	51,2	109,14	9,14	1,83	
TPLATA	+	20	10,34	15,7	152,21	52,21	10,44	
LAMMD K	+	20	31,46	36,8	116,89	16,89	3,38	
YPLAYP P	+	20	35,46	46,2	130,14	30,14	6,03	
S		15					-1,81	
FGLTA	+	25	7,16	7,3	101,72	1,72	0,43	
YPAYPP	+	25	83,08	97,6	117,47	17,47	4,37	
FGTG	-	25	63,40	68,9	108,68	-8,68	-2,17	
FDGLTA	+	25	1,08	0,9	82,25	-17,75	-4,44	

Kaynak: Yazar

CAMELS puanlarının bulunması için izlenen adımlardan sonra ulaşılan tüm sonuç değerleri aşağıdaki Tablo 8'de yer almaktadır. Hem CAMELS puanları hem de CAMELS bileşenlerinin ayrı ayrı puanlarının yer aldığı Tablo 8'de de görüleceği üzere, 2005 yılında Yapı ve Kredi Bankası hariç tüm bankaların puanları negatiftir. Puanlarının 2005 yılındaki bu farklılığı, bankaların zararının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Çalışmada incelenen 10 bankanın değerlendirmesi banka bazında şu şekildedir:

- *Ziraat Bankası:* 2005 yılında karlılıkta gösterdiği kötü performans nedeni ile negatif seyir izleyen banka, 2006 yılında ciddi bir toparlanmaya girmiştir. Bankanın CAMELS bileşenlerinden en çok aktif kalitesinde sıkıntılı olduğu görülmektedir. 2008 küresel finans krizinin etkisi 2011-2012 yıllarında görülen Ziraat bankası, 2014 ve 2015 yıllarında pozitif puana sahiptir.
- *İş Bankası:* 2005 yılında diğer bankalarda göre nispeten daha iyi durumda olan bankanın hızlı toparlandığı görülmektedir. İş bankası, 2010-2014 yılları döneminde istikrarlı puana sahiptir. Ancak; 2015 yılında 7,7'den 3 puana düştüğü dikkat çekmektedir. Bu durum, son yıllarda riske olan duyarlılık bileşeninin negatif puanlanmasından kaynaklanmaktadır. Ek olarak, sermaye yeterliliği konusunda 2015 yılında önemli bir düşüş görülmektedir.
- *Garanti Bankası:* Bankanın 2005 yılındaki negatif puanı, azalsa da 2006 yılında da devam etmiştir. 2007 yılından itibaren hızlı bir toparlanma yaşayan bankanın likidite yeterliliği açısından son yıllarda yetersiz olduğu görülmektedir.

- *Akbank*: Çalışmada incelenen bankalar içerisinde CAMELS puanı açısından en istikrarlı banka olarak nitelendirilebilir. Diğer bankalara göre piyasa riskine olan hassasiyeti daha yüksektir. 2015 yılı baz alındığında incelenen 10 banka içerisinde en yüksek puanlı banka, Akbank'tır.
- *Yapı ve Kredi Bankası*: 2005 yılında pozitif puana sahip olan tek bankadır. Sebebi ise 2005 yılının Eylül ayında gerçekleşen Koçbank ile yapılan birleşmedir. 2005 yılındaki yüksek pozitif CAMELS puanına rağmen bankanın 2006-2015 yılları arasında CAMELS puanının negatif olduğu dikkat çekmektedir. Bankanın karlılık ve likidite yeterliliği sorunu yaşadığı görülmektedir.
- *Halk Bank*: 2005 yılındaki negatif puandan sonra toparlanmaya çalışan bankanın 2011-2012-2013 yıllarında iyi performans sergilediği görülmektedir. Genel olarak likidite yeterliliği ve piyasa riskine olan duyarlılık açısından yetersiz olmasına rağmen karlılık açısından istikrarlı olduğu dikkat çekmektedir. 2014 yılında aktif kalitesinin düşmesi ile bankanın CAMELS puanının önemli derece düştüğü görülmektedir. 2015 yılında banka, aktif kalitesindeki düşüşü toparlasa da yönetim kalitesi bileşeni düşmüştür.
- *Vakıflar Bankası*: 2005 yılındaki negatif puanı diğer bankalara göre nispeten daha iyidir. 2006 ve 2007 yıllarında hızlı toparlanma yaşayan bankanın 2015 yılına kadar istikrarlı ancak düşük puana sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bankanın karlılık ve likidite yeterliliği sorunu yaşadığı görülmektedir.
- *Finansbank*: Bankanın 2005-2015 yılları arasında negatif CAMELS puanına sahip olduğu dikkat çekmektedir. 6 adet bileşenin genel olarak negatif olduğu, likidite yeterliliğinin nispeten daha iyi olduğu görülmektedir. En çok sermaye yeterliliği ve karlılık konusunda sıkıntı görülmüştür.
- *Denizbank*: Bankanın 2005-2015 yılları arasında negatif CAMELS puanına sahip olduğu dikkat çekmektedir. Aktif kalitesinin 2005-2008 yılları arasında iyi olduğu ancak 2009 yılından sonra ciddi düşüş yaşadığı görülmektedir. 2014-2015 yıllarındaki likiditedeki iyileşme dışında bankanın 6 adet bileşeni genel olarak negatiftir.
- *Türk Ekonomi Bankası*: Banka, Finansbank ve Denizbank gibi, 2005-2015 yılları arasında negatif CAMELS puanına sahiptir. Türk Ekonomi Bankası'nın en çok sermaye yeterliliği ve yönetim kalitesi açısından yetersiz olduğu buna karşın aktif kalitesi açısından son yıllarda yeterli olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Türk Bankacılık Sisteminde Aktif Büyüklüğüne Göre En Büyük 10 Bankanın 2005-2015 Yılları Arasındaki CAMELS Puanları

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
<i>ZİRAAT</i>	7,9	9,1	0,2	-8,1	-8,2	-1,1	0,7	-3,5	2,6	-1,3	-104,3
C	27,1	29,5	9,8	9,6	1,9	7,2	16,0	16,6	25,9	38,5	98,8
A	-42,3	-33,8	-47,4	-60,9	-37,4	-43,0	-48,2	-60,8	-81,4	-92,2	-71,2
M	8,0	2,3	-5,1	-8,7	-9,4	0,1	3,7	3,1	-4,1	-7,8	36,1
E	39,9	37,3	26,6	6,6	-4,7	32,2	40,0	42,1	32,7	30,1	-776,0
L	26,4	34,6	36,0	27,7	20,4	24,1	18,8	2,8	69,5	47,0	11,5
S	-1,8	-7,5	-5,9	-11,4	-13,9	-15,9	-14,7	-12,3	-6,7	-6,7	-3,7
<i>İŞ BANKASI</i>	3,0	7,7	4,6	6,1	6,8	8,2	10,2	21,4	17,1	7,7	-12,1

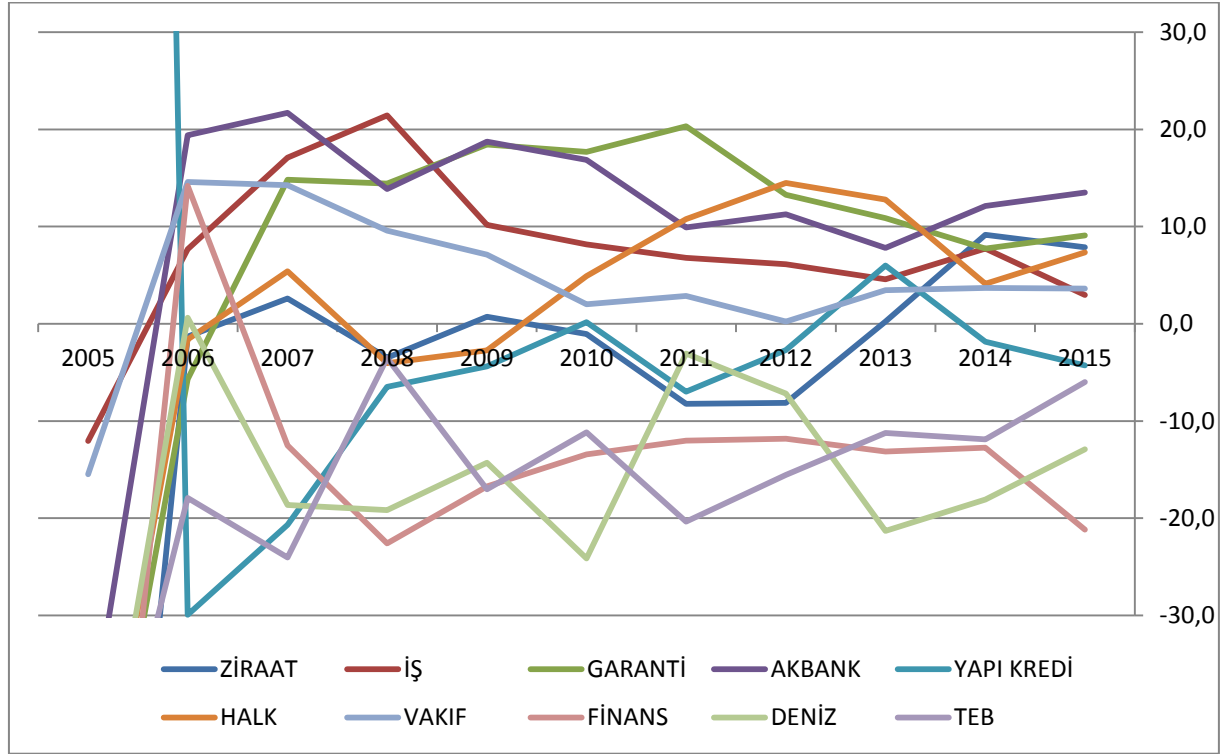
C	6,9	18,0	15,2	18,1	14,0	17,4	11,8	23,9	34,1	22,6	59,5
A	13,0	15,6	17,6	16,7	23,4	18,9	21,3	22,2	19,3	19,8	19,3
M	-0,1	3,4	1,0	7,5	1,5	1,4	0,8	6,7	1,9	-6,7	23,8
E	-5,1	2,9	-2,2	1,5	-3,9	-3,2	-4,3	0,6	-6,2	-29,0	-233,5
L	8,1	6,3	-4,8	-14,6	-1,7	12,7	28,3	67,7	37,4	38,9	33,9
S	-9,6	-5,9	-7,4	0,1	-0,7	-4,6	-1,2	6,4	9,5	-8,7	-9,7
GARANTİ	9,1	7,7	10,9	13,3	20,3	17,7	18,4	14,4	14,8	-5,7	-61,4
C	19,2	13,1	20,4	19,8	30,1	32,1	21,8	24,0	13,1	-11,1	47,5
A	6,8	6,1	11,3	11,7	13,7	6,1	4,5	-3,3	-10,0	-11,2	-28,5
M	21,8	20,5	19,5	19,2	30,0	28,0	34,7	32,2	42,0	20,7	59,6
E	10,4	8,0	1,3	2,9	15,4	7,2	11,8	8,0	48,8	-7,1	-489,6
L	-9,3	-5,5	4,0	20,5	20,8	24,5	30,6	21,4	-4,5	-19,6	-13,0
S	3,0	3,0	5,4	3,8	11,0	7,1	10,8	7,0	8,3	-2,2	8,1
AKBANK	13,5	12,1	7,8	11,3	9,9	16,9	18,7	13,9	21,7	19,4	-43,2
C	13,3	13,2	1,8	11,7	5,0	26,4	38,7	35,7	43,1	32,8	80,7
A	11,1	9,2	10,5	11,8	11,3	10,6	10,8	17,5	15,2	18,6	16,5
M	23,5	23,6	19,8	19,2	18,3	21,5	22,9	22,4	27,0	21,2	85,4
E	8,2	12,2	6,4	2,2	-1,5	3,2	13,7	11,9	12,0	11,5	-522,8
L	21,8	15,8	11,2	25,5	34,6	40,8	19,3	-18,6	24,1	25,2	23,2
S	4,0	-0,7	-1,8	-3,2	-7,1	-2,5	2,9	5,7	3,7	3,0	-3,6
YAPI KREDİ	-4,3	-1,8	6,0	-2,7	-7,0	0,2	-4,4	-6,5	-20,7	-29,9	493,9
C	-3,8	3,0	13,5	6,2	-8,3	13,5	11,5	19,8	-8,9	-20,1	-425,2
A	1,3	1,6	-4,1	-0,6	-5,8	3,6	5,1	-20,5	-27,5	-47,6	-41,9
M	2,5	2,4	16,4	1,4	4,3	6,3	-1,5	1,2	-0,6	-3,7	-308,6
E	-24,0	-20,3	14,5	-16,8	-5,2	-0,2	-18,5	-11,6	-37,7	-44,3	4243,7
L	-4,8	-1,4	-5,3	-12,5	-34,7	-48,1	-53,8	-48,9	-72,5	-66,0	-46,1
S	1,1	0,9	1,9	2,6	7,9	20,4	22,5	17,0	21,7	4,8	26,4
HALKBANK	7,3	4,1	12,8	14,5	10,8	4,9	-2,7	-4,1	5,4	-1,6	-57,1
C	15,0	17,9	16,0	19,8	15,3	11,3	0,7	-5,2	5,5	10,5	66,0
A	9,7	-6,9	7,0	12,0	7,3	4,7	4,6	-4,5	13,0	6,5	1,1
M	1,0	6,5	15,6	16,1	14,3	8,7	2,9	3,2	-3,5	-12,6	1,0
E	34,9	30,7	58,0	58,9	54,3	43,0	29,7	32,4	22,9	5,9	-427,3
L	-21,2	-23,6	-18,6	-23,8	-31,3	-39,4	-48,8	-39,1	0,2	-15,9	-39,0
S	1,3	-0,8	-0,6	3,1	4,3	-0,7	-9,0	-10,6	-8,2	-10,7	-4,9
VAKIFLAR	3,6	3,7	3,5	0,2	2,9	2,0	7,1	9,6	14,3	14,6	-15,5
C	7,1	1,3	7,7	3,2	13,4	5,9	9,3	17,3	23,0	22,8	53,8
A	9,3	18,3	15,5	15,5	14,6	23,1	16,8	16,8	23,9	24,0	20,4
M	2,7	4,4	1,7	3,4	3,8	3,0	12,7	8,3	23,2	27,4	64,5

E	-0,9	-7,5	-12,7	-15,8	-15,3	-25,1	-17,0	-16,7	-5,9	-17,7	-323,8
L	-3,8	-1,4	5,0	-9,2	-11,1	-3,4	20,7	25,9	13,3	28,1	64,6
S	4,2	2,9	-1,8	-1,8	4,5	0,3	-3,8	0,8	2,0	-3,0	-7,6
FİNANS	-21,2	-12,7	-13,2	-11,8	-12,0	-13,4	-16,7	-22,6	-12,5	14,2	-83,6
C	-43,6	-24,3	-13,9	-30,5	-22,1	-27,9	-53,1	-75,7	-44,9	-13,6	11,4
A	-14,1	-10,9	-18,8	-8,9	-31,4	-18,6	-6,7	15,8	21,0	26,9	34,2
M	-16,6	-12,8	-16,3	-10,4	-9,3	-10,7	-14,4	-12,3	-12,8	17,9	49,2
E	-30,7	-17,5	-28,8	-15,3	-6,5	-7,5	-18,9	-18,9	-2,0	44,2	-643,3
L	-15,9	-18,3	-6,9	-4,5	6,2	-0,7	14,9	-31,3	-30,4	-14,1	-28,2
S	-1,1	10,5	7,9	4,0	0,8	-8,6	-13,5	-8,4	-6,6	28,9	4,5
DENİZ	-12,9	-18,1	-21,3	-7,2	-3,1	-24,1	-14,3	-19,2	-18,6	0,6	-58,1
C	-22,3	-47,0	-57,4	-24,8	-20,2	-62,1	-37,4	-56,4	-33,2	-8,0	37,0
A	-10,2	-8,6	1,8	-10,5	-2,7	-7,3	-3,2	8,5	14,3	30,9	28,2
M	-27,7	-29,7	-28,4	-21,3	-21,9	-27,3	-21,7	-28,6	-34,5	-23,4	0,4
E	-22,9	-20,8	-29,8	12,8	28,9	-16,6	5,4	-12,5	-20,7	6,9	-476,1
L	11,3	5,9	-9,4	0,2	1,9	-18,7	-24,1	-5,8	-33,6	-14,0	0,7
S	-3,4	-1,6	-0,3	7,5	1,3	-5,6	-0,8	-16,9	-10,1	4,2	0,6
TEB	-6,0	-11,9	-11,2	-15,5	-20,4	-11,2	-17,0	-3,5	-24,1	-17,9	-58,6
C	-18,9	-24,6	-13,1	-33,0	-29,0	-23,8	-19,3	0,0	-57,7	-74,5	-29,6
A	15,4	9,4	6,5	13,2	7,1	1,9	-4,9	8,3	12,1	24,4	21,9
M	-15,1	-20,5	-24,1	-26,3	-31,9	-31,0	-40,1	-36,3	-38,5	-33,0	-11,4
E	-9,7	-25,0	-33,3	-37,0	-61,4	-32,9	-42,0	-35,3	-43,9	-0,4	-351,2
L	-12,8	-12,5	-11,2	-9,3	-5,2	8,3	-5,9	25,9	-3,5	-9,6	-7,7
S	2,3	-0,9	2,5	-4,6	-8,1	10,1	6,7	11,2	-13,7	-9,6	-10,1

Kaynak: Yazar

Çalışmada incelenen Türk bankacılık sisteminin en büyük 10 bankasının 2005-2015 yılları arasındaki CAMELS puanlarının daha net görüldüğü Grafik 1aşağıda verilmiştir.

Grafik 1. Türk Bankacılık Sisteminde En Büyük 10 Bankanın 2005-2015 Yılları Arasındaki CAMELS Puanlarının Grafikselsel Gösterimi

Kaynak: Yazar

Sonuç

Bankalar, ülke ekonomileri için vazgeçilemez önemde olan kurumlardır. Bu nedenle, bankaların denetimi ve gözetimi sürekli iyileştirilmesi ve gözden geçirilmesi gereken bir husustur. Küreselleşmenin bankalar üzerindeki etkisi ile birlikte bankalar için oluşturulan uluslararası çözümler dikkat çekmektedir. Özellikle bankaların uzaktan denetimi konusunda çeşitli teknikler geliştirilmektedir. CAMELS derecelendirme sistemi tüm dünyada genel kabul görmüş olan bankaların uzaktan denetimi konusunda geliştirilen bir sistemdir. Ülkemizde BDDK Türk bankacılık sistemindeki bankaların karşılaştırmalı performansını CAMELS sistemi ile ölçmekte ancak analiz sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmamaktadır.

Çalışmada Türkiye'nin en büyük 10 bankasının 2005-2015 yılları arasındaki finansal performansını CAMELS derecelendirme sistemine göre ölçülmüştür. Özellikle 2008 küresel krizinin Türk bankacılık sistemi üzerindeki finansal performans etkilerini incelemek amacı ile 2005-2015 dönemi tercih edilmiştir. Kriz öncesi, kriz sürecinde ve kriz sonrası etkilerin bir arada görülebilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada hem CAMELS sisteminde yer alan altı bileşenin sonuçları hem de bankalara ait birleşik CAMELS sonuçlarına yer verilmiştir. Böylelikle, çok yönlü sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan analize göre; Türk bankacılık sistemi, 2005 yılında yüksek zararlar nedeni ile bir dönüm noktası geçirmiştir. 2006 yılından itibaren Yapı ve Kredi Bankası hariç diğer 9 bankanın nispeten ciddi iyileşmeler yaşadığı görülmektedir.

Yapılan analizde 2005-2015 yılları arasında sırası ile Akbank, Garanti Bankası, Ziraat Bankası, Halkbank, İş Bankası ve Vakıflar Bankası'nın olumlu performans; buna karşın sırası ile Finansbank, Denizbank, TEB, Yapı ve Kredi Bankası'nın kötü performans sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Olumlu performans sergileyen Akbank, Ziraat Bankası, İş Bankası ve Vakıflar Bankası'nın 2008 küresel finans krizi sonrasında küçük düşüşler yaşadığı, Garanti Bankası ve Halk Bankası'nın yükselişe geçtiği görülmektedir. Analizde incelenen bankalar içerisinde en iyi gelişme gösteren Ziraat Bankası'dır. Önemli oranda kamu zararı veren bankanın 2013 yılından itibaren CAMELS puanlarının yükseldiği ve 2015 yılı itibari ile yapılan analiz çerçevesinde en iyi 3.banka olduğu görülmüştür.

Kaynakça

Abdullayev, M. (2015). Türk bankacılık sektöründe dezenflasyon sürecinde camels analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37(37).

Arıçelik, G. (2010). *Ticari bankalarda performans ölçümü: Camels analizine dayalı bir inceleme* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Aytekin, S., & Sakarya, Ş. (2013). BIST'deki Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının 2001 ve 2008 Finansal Krizleri Çerçevesinde CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.

Christopoulos, A. G., Mylonakis, J., & Diktapanidis, P. (2011). Could Lehman Brothers' collapse be anticipated? An examination using CAMELS rating system. *International Business Research*, 4(2), 11.

Coskun, S. A., & Kargin, S. (2016). Sınır Ötesi Birleşme ve Satın Almaların Bankaların Finansal Performansına Etkileri: Üç Banka Üzerinde CAMELS Analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (69).

Çağıl, G. and Mukhtarov, S. (2014). Azerbaycan Ticari Bankacılık Sektörünün CAMELS Yöntemi ile Performans Analizi. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 41, 77-94.

Çinko, M., & Avcı E. (2008) CAMELS Dereceleme Sistemi ve Türk Ticari Bankacılık Sektöründe Başarısızlık Tahmini. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar* 25 Cilt:2, Sayı:2.

Dash, M. and Das, A. (2010). A CAMELS Analysis of the Indian Banking Industry. *Global Business Review*, 2010, 11, 257-280.

Derviz, A., & Podpiera, J. (2008). Predicting bank CAMELS and S&P ratings: the case of the Czech Republic. *Emerging Markets Finance and Trade*, 44(1), 117-130.

Dincer, H., Yuksel, S., & Hacıoğlu, U. (2015). CAMELS-based Determinants for the Credit Rating of Turkish Deposit Banks. *International Journal of Finance & Banking Studies*, 4(4), 1.

Ege, İ., mevduat bankaları üzerine ampirik bir uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(4), 109-126.

Gümüş F.B., Nalbantoğlu Ö. (2015). Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi Yöntemiyle 2002-2013 Yılları Arasında Performans Analizi, *AKÜ İİBF Dergisi-Cilt: XVII Sayı: 2*, 83-106

Gündoğdu, Aysel. 2015. Bankacılık Sisteminde Regülasyon. Türkiye Alim Kitapları. Saarbrücken, Almanya.

Güney, S., & Iğın, K. S. (2015). Finansal Krizlerin Bankaların Performanslarına Etkisi: Türk Mevduat Bankalarında Camels Modelinin İncelenmesi Ve Örnek Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 303-331.

Kandemir, T., & ARICI, A. G. N. D. (2013). Mevduat Bankalarında CAMELS Performans Değerleme Modeli Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma (2001-2010). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1).

Kaur, P. (2015). A Financial Performance Analysis of the Indian Banking Sector Using CAMEL Model. *IUP Journal of Bank Management*, 14(4), 19.

Kaya, Y. T. (2001). Türk bankacılık sektöründe camels analizi. *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu MSPD Çalışma Raporu*, (2001/6).

Nimalathanan, B. (2008). A Comparative Study of Financial Performance of Banking Sector in Bangladesh. An Application of CAMELS Rating System. *Universitatii Bucuresti. Analele. Seria Stiinte Economice si Administrative*, 2, 133.

Roman, A., & Şargu, A. C. (2013). Analysing the financial soundness of the commercial banks in Romania: an approach based on the camels framework. *Procedia economics and finance*, 6, 703-712.

Sakarya, Ş. (2010). CAMELS Derecelendirme Sistemine Göre İmkb'deki Yerli Ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırmalı Analizi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*.

Şen, A., & Solak, S. (2011). Ticari bankacılık sektörünün camels analizi: Türkiye örneği. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 48(554), 51-65.

The Federal Reserve Release, <https://www.federalreserve.gov/boarddocs/press/general/1996/19961224/>, (13.11.2016)

Türkiye Bankalar Birliği, İstatistiki Raporlar, <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (20.10.2016)

USAID-Funded Economic Governance II Project, http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pnadq079.pdf, (13.11.2016)